

**ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK
VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAKANI**

MURAT KURUM:

**Türkiye
Yüzyılı'na
Muhteşem
Türk
Şehirleriyle
Damga
Vuracağız**

■ ■
 Ülkemiz, Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda çalışmalarını sürdürüyor. Türkiye Yüzyılı'nın önemli gündem konularından biri olan "çevre" başlığını ele aldığımız bu sayıda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum konuğumuz oldu. Sosyal konuttan sıfır atığa, iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum çalışmalarından kentsel dönüşüme, millet bahçelerinden ekolojik koridorlara kadar Türk kültürünü ve değerlerini yansıtan tüm çevre ve şehircilik çalışmalarını Bakan Murat Kurum siz okurlarımız için değerlendirdi.

Genel bir soruyla başlamak gerekirse, çevre ve şehircilik alanında dünya ile kıyaslama yaptığımızda ülkemizin bugün geldiği aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Türkiye Yüzyılı'ndaki yol haritanız nedir?

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan öncülüğünde son 20 yılda ülkemizde sessiz bir devrim gerçekleştirdik. Sanayiden tarıma, eğitimden sağlığa kadar yaşanan bu gelişmelerdeki en büyük atımlardan birisini de çevre, şehircilik ve iklim değişikliği alanında yaptık. Yaptığımız yatırımların merkezinde daima milletimiz oldu, çocuklarımız oldu. İnsanımız, vatandaşımız odak noktamız oldu. Yunus Emre'nin "Yaratılanı severim, Yaratan'dan ötürü" cümlesi, bizim en büyük ilkimiz. Yaptığımız her yatırımla, her projeye öncelikle çevrenin korunmasını, sürdürülebilirliğini, ilahi nizamla uyumu esas aldık, alıyoruz. Bir bütün olarak ekosistemi, doğadaki tüm canlıları, bitkileri hepsini düşünüyoruz. Vatandaşımızın, milletimizin, şehirlerimizin ihtiyaçlarına bakıyoruz ve adımlarımızı bu doğrultuda atıyoruz.

Bu anlamda ifade etmek isterim ki; doğasıyla uyumlu konumu, çevreci yapı malzemelerinin kullanımı, sürdürülebilirliği merkeze alan planlama süreci, kadim geçmişimizden alınan ilhamla hazırlanan mimari yapısı ve teknolojinin bütün imkânlarının seferber edildiği akıllı şehir konsepti, Türkiye Yüzyılı'na yakışan bir şehircilik modeli olarak karşımıza çıkıyor.

Türkiye Yüzyılı'na yakışır bir şekilde "Muhteşem Türk Şehirleri"ni inşa edeceğiz. Türkiye Yüzyılı;

yöresel mimariye uygun, çevre dostu ve yüksek verimli malzemeler kullanılarak inşa edildiği için verimliliğin yüzyılıdır. Çevreyi ve doğayı koruyarak sosyal hayatı daha da kolaylaştırdığı için "sürdürülebilirliğin yüzyılıdır." Geleceğin sorunlarına bugünden çözüm ürettiği için "istikbalin ve istikrarın yüzyılıdır." Vatandaşlarımızın her türlü ihtiyacına cevap veren sosyal donatı alanları ile vatandaşımıza huzurlu yaşam alanları sunduğu için "huzurun yüzyılıdır." İşte biz de bu gerçekliklerden ilhamla medeniyetimizin kadim komşuluk ve mahalle kültürüne sınırsız bağlı, sosyal, ekonomik ve mekansal eşitsizliklerin olmadığı bir şehir tasavvur ediyoruz. Dayanışmanın, kardeşliğin en güzel şekilde yaşandığı hizmetlerin herkes için erişilebilir kılındığı, kültürün, sanatın şehirle büyüdüğü, yaygınlaştığı ve yaşandığı, çözüm üreten, soru çözen yenilikçi bir şehir hayal ediyoruz. İşte o hayalimizdeki "Muhteşem Türk Şehirleri" için gece gündüz demeden çalışıyoruz!

EMANETİ, EVLATLARIMIZA BIRAKMA GAYRETİNDEYİZ

Bakanlığınızın ismine 2021'de "İklim Değişikliği" ifadesi eklenerek Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı oldu. Ülkemizin iklim değişikliğine verdiği önemin de bir göstergesi olarak Bakanlıkça iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmak için ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz? Yakın ve uzun vadeli hedefler nedir?

Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki; iklim değişikliği faili insan olan büyük bir krizdir. Bu krizin temelinde tabiatın yararlanmak

yerine tabiata hükmetme gibi yanlış bir tutku bulunmaktadır. Sınırlı kaynakların bilinçsizce kullanılması, artan nüfusun kirliliği de beraberinde getirmesi gibi sebepler küresel bir iklim değişikliğini ve bunun sonucunda bir iklim krizini tetikledi. Bir Akdeniz ülkesi olan Türkiye de bu krizden en çok etkilenen ülkeler arasında. Antalya ve Muğla'daki yangınlar, Kastamonu, Bartın ve Sinop'taki seller, Marmara'daki müsilaj, Konya'nın her yerinde olan ve sayıları binleri aşan obruklar... Hepsi iklim değişikliğinin acı sonuçları. Biz, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde bu krizin etkilerini azaltmak ve ortak evimiz dünyamızı, cennet vatanımızı iklim değişikliğinin etkilerinden korumak için gece gündüz demeden çalışıyoruz. Ulusal ve uluslararası projeler, çalışmalar düzenliyor; ortaklıklar gerçekleştiriyoruz. Ortaya koyduğumuz vizyon çalışmalarla, dünyaya örnek oluyoruz.

Hedefimiz Yeşil Kalkınma Devrimine, 2053 net sıfır emisyon hedefine ve çevreye saygılı iklim dostu şehirler menziline uygun çalışmalar yapmak. Bu anlamda Saygıdeğer Emine Erdoğan Hanımefendi öncülüğünde bir küresel çevre hareketine dönüşen Sıfır Atık'ı 85 milyonun hayatının bütün alanlarına, evlere kadar ulaştırmak istiyoruz. Bugün kamu kurum kuruluşlarında, okullarda, hastanelerde, AVM'lerde olan bu uygulamayı evlere kadar yaygınlaştırarak çevre kirliliğinin önüne geçeceğiz.

2023'ün sonuna kadar tüm illerimizde ve ilçelerimizde 7 bin depozito iade noktasını faaliyete geçireceğiz.

Medeniyetimizin kadim komşuluk ve mahalle kültürüne sınırsız bağlı, sosyal, ekonomik ve mekansal eşitsizliklerin olmadığı bir şehir tasavvur ediyoruz. Dayanışmanın, kardeşliğin en güzel şekilde yaşandığı hizmetlerin herkes için erişilebilir kılındığı, insan için çözüm üreten yenilikçi bir şehir hayal ediyoruz. İşte o hayalimizdeki "Muhteşem Türk Şehirleri" için gece gündüz demeden çalışıyoruz.

Yine 81 ilimizin tamamında millet bahçelerini tamamlıyor, ülkemizin dört bir yanında kurduğumuz ekolojik koridorları sayılarını her geçen gün artırdığımız korunan alanlarla birleştiriyoruz. Gayemiz inşa etmek. Paris Anlaşmasına taraf olarak belirlediğimiz 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda sanayi alanlarımızdaki üretimden kaynaklanan emisyonu sıfır salımına doğru eviriyoruz. Onları şehir merkezinden uzak noktalara taşıyor, yeşil bir hassasiyetle yeniden inşa ediyoruz. Yenilenebilir enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi için arazi tahsisleri yapıyoruz. Kentsel dönüşümde, sosyal konut uygulamalarında, her bir işimizde iklim dostu, çevreci malzemeler kullanıyoruz. Teknolojinin bütün imkanlarını şehir hayatında yaygınlaştırarak, denetleme ve izleme uygulamalarımızı faaliyete geçirecek kirliliğin önüne geçiyoruz. İnşallah hedefimiz yeşil dönüşümü tamamlayarak 2050'de net sıfır emisyona ulaşmak.

Tüm bu çevre çalışmalarımız, doğa koruma faaliyetlerimiz, sıfır atık projemiz ve millet bahçelerimiz, yaptığımız etkin çevre denetimleri, iklim dostu yatırımlar, temiz enerjiye verdiğimiz destekler sonucunda; oluşacak emisyonlarda önemli bir azaltım sağladık. Şimdi de emisyonları oluşturan tarımdan sanayiye, üretimden binalarımıza kadar her alanda yeni atılımlar yaparak; 2030 için yaklaşık 500 milyon ton emisyon oluşumunu önleme hedefini ortaya koyduk. En geç 2038'de emisyonlarımızı en düşük noktaya ulaştıracak ve akabinde net sıfır hedefimize güçlü politikalarımızla ilerlemeye devam edeceğiz.

Eğer ilerlemeye devam edeceğiz yenilenebilir enerji en önemli başlığımız olmalı. Bugün ülkemiz, yenilenebilir enerjide dünyada 12, Avrupa'da 5. sırada yer alan güçlü bir ülke. Bu manada biz de Bakanlık olarak; atıl durumda ve tarıma elverişsiz olan 300 milyon metrekare hazine arazisini yenilenebilir enerji yatırımları için, üreticimize tahsis ediyoruz. Bu arazilere rüzgar ve güneş enerjisi santralleri kurulacak. Böylelikle yeni 20 bin megavat yenilenebilir enerji üretimi sağlamış olacağız.

Yapı sektörümüzü yakından ilgilendiren bir konuyu da bu vesileyle ifade etmek istiyorum. 1 Ocak 2023'ten itibaren, 5 bin metrekare inşaat alanına sahip tüm projelerde, tüketilen enerjinin yüzde 5'inin yenilenebilir enerjiden karşılanmasını zorunlu hale getirdik. İnşallah bu oranı, 2025'te yüzde 10 seviyesine çıkaracağız. Hep birlikte; enerjiden sanayiye, ulaştırmadan binalara, atık sektöründen yutak alanlara kadar her alanda devrim niteliğinde bir dönüşüm süreci yaşayacağız.

Emanet aldığımız havamızı, suyumuzu, toprağımızı, şehirlerimizi yani geleceğimizi evlatlarımıza temiz bir şekilde bırakacağız.

SIFIR ATIK, İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNDE GÜÇ ÇARPANIMIZ

Emine Erdoğan Hanımefendi'nin öncülük ettiği Sıfır Atık projesine geçmek istiyorum. Yarınımız için diyerek yola çıkılan gelecek odaklı, önemli başlıklardan biri. Sizin de "Türkiye Yüzyılı Türkiye'nin Sıfır Atık Yüzyılı Olacak." ifadeniz var. Sıfır atık çalışmalarında yapılan projelerden bahsedebilir misiniz? Türkiye'nin bu konuda öncü ülkelerden birisi olduğunu söyleyebilir miyiz?

2017'de Emine Erdoğan Hanımefendi öncülüğünde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, TBMM ve Bakanlığımız'da uygulanmaya başlayan Sıfır Atık bugün ülke sathında adım adım kabul görüyor. Bir çevre projesi olarak başladı ama bugün bir döngüsel ekonomi modeli, küresel çevre ve iklim seferberliği haline dönüştü. Uluslararası ödüller alıyor, ülkeler Sıfır Atık uygulamasını benimsemeye başlıyor. Büyükelçiler vasıtasıyla global bir gündem maddesi haline geliyor.

Bugün Sıfır Atık, 200 bini aşkın kurum ve kuruluşta uygulanıyor. Üniversiteler, belediye binaları, kamu binaları, okullar, iş yerleri, AVM'ler... Hepsi peyderpey Sıfır Atık Hareketine katılıyor. Sıfır Atık'ı bir bilinç haline getirmek için STK'larla, üniversitelerle iş birliği yapıyoruz. 18 milyonu aşkın kişi-

İklim değişikliği, failinin insan olduğu büyük bir krizdir. Çevrenin hoyratça kullanılması, artan nüfusun kirliliği de beraberinde getirmesi gibi sebepler iklim krizini tetikledi. Bir Akdeniz ülkesi olan Türkiye de bu krizden etkileniyor. Antalya ve Muğla'daki yangınlar, Kastamonu, Bartın ve Sinop'taki seller, Marmara'daki müsülaj, Konya'da sayıları binleri aşan obruklar... Hepsi iklim değişikliğinin acı sonuçları.

ye Sıfır Atık eğitimi verdik. Kentsel dönüşüm ve sosyal konut kapsamında hazırladığımız konutların hepsini Sıfır Atık uyumlu şekilde inşa ediyoruz. Binalarımıza Sıfır Atık belgeleri vererek bir bilinçlendirme sürecine gidiyoruz. Milli Eğitim Bakanlığımızla iş birliği yaparak çevre, iklim değişikliği, sıfır atık gibi konuların müfredata alınmasını sağladık... Sıfır Atık ile hem atıkların çöp olmasını önleyerek ülkemizin hammadde ithalatını azaltıyoruz hem yeni istihdam alanları oluşturup ekonomiye katma değerli gelir kaynakları sunuyoruz hem de çevre kirliliğinin önüne geçiyoruz. Bu fonksiyonlarıyla baktığımızda şunu söyleyebiliriz: Sıfır Atık Projesi, iklim değişikliğine karşı bizim güç çarpanımız.

Sıfır atık projesi çatısı altında uyguladığımız tüm bu çalışmalarla; 2017'de yüzde 13 olan geri kazanım oranımızı yüzde 27,2'ye çıkardık. 2023 sonunda bu oranı önce yüzde 35'e, 2035'te yüzde 60'a çıkaracağız. Bu şekilde hem çevre kirliliğinin önüne geçildi hem de 60 milyar TL'yi aşkın tasarruf sağladık.

Ülkemizin masmavi göllerini, akarsularını, denizlerini Sıfır Atık Mavi Seferberliğiyle temizliyoruz. Tabi bu başarılar küresel ölçekte ses getirmeye devam ediyor.

Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadele ve sürdürülebilir kalkınma planları kapsamında Birleşmiş Milletlere sunmuş olduğu "Uluslararası Sıfır Atık Günü " önerisi Genel Kurulda kabul edildi.

105 ülkenin destek verdiği bu karar sonucunda, bundan böyle her yıl 30 Mart, Uluslararası Sıfır Atık Günü olarak, tüm dünyada kutlanacak.

Uluslararası Sıfır Atık Günü "Yaratılanı severiz yarıttandan ötürü." anlayışımızın, insanımızın, kültürümüzün, medeniyetimizin ortaya koyduğu bir hassasiyeti Anadolu'dan dünyaya taşıyacak.

Türkiye, her konuda olduğu gibi, ortak evimiz dünyayı yakından ilgilendiren tüm çevre ve doğa koruma projelerinde de model ülkelerden biri olmaya devam edecek.

HAYATIN HER ALANINDA YEŞİL DÖNÜŞÜM GERÇEKLEŞECEK

Çevre başlığında çok geniş bir alandan bahsediyoruz aslında. Millet bahçelerinden sıfır atık projesine kadar hepsi birbirini destekleyen unsurlar. Yeşil dönüşümde hangi başlıklar ele alınıyor, yapılan çalışmalar ne yönde?

Çevre çalışmalarımızdan bahsettik ama yeşil dönüşüm çok geniş bir alana hitap ediyor. Hayatın her alanında bu dönüşüm gerçekleşmeli. Bir bilim insanı iklim kriziyle ilgili şöyle söylemişti: "Sorun, doğal yaşamın hayatta kalması değil çünkü biyolojik çeşitlilik hayatta kalacak bir yol bulur. Sorun, bu şekilde devam edersek insanların yaşayacak yer bulamayacak olması." Evet, iklim krizi insanlığın geleceğini tehdit ediyor. Bu krize karşı çeşitli reçeteler yazılıyor ama sürdürülebilirliği merkeze aldığınızda tek çare yeşil dönüşüm olarak karşımızda duruyor. Değişmeyen tek şeyin değişim olduğu gerçeğini kabul ederek hareket etmeliyiz. Bu bakımdan işimizi, evimizi, elbisemizi, yememizi, içmemizi, üretimimizi,

En son 2008'de böyle bir kuraklıkla karşı karşıya kaldık ve bu kuraklık neticesinde su kaynaklarımızda ciddi oranla azalma yaşandı. Tarım maliyetlerinde ve üretimde hem girdiler hem de maliyetleri artıran kuraklık, belki önümüzdeki süreçte belki bu suları dahi bulamayacağımız endişesine de hepimizi sevk ediyor. Mesela Konya'da; geçmişte 20-30 metreden çıkan su, şimdi 250 metrelere kadar inilmesine rağmen zor bulunuyor.

ticaretimizi kısacası hayatımızı değiştirmeli, dönüştürmeliyiz.

Bu anlamda Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu yeşil kalkınma devrimi ve 2053 net sıfır emisyon hedefleri, bizim yeşil dönüşümde vizyon projeksiyonumuzu oluşturuyor. Bu projeksiyondan hareketle Ulusal Katkı Beyanımızı Mısır'daki iklim zirvesinde artırdık. İklim Kanunu'na ilişkin destek çalışmalarını bitirdik. Enerjiden sanayiye, ulaştırmadan binalara, atık sektöründen yutak alanlara kadar her alanda bir dönüşüm sürecini başlattık.

Yine 2024'te pilot uygulamasını başlatacağımız Ulusal Emisyon Ticaret Sistemini kurma çalışmalarını sürdürüyoruz. Karbon fiyatlama mekanizmasından elde edeceğimiz gelirle, sanayicilerin temiz üretim ve yatırım süreçlerine destek olacağız. OSB'lerimizi çevreci, kendi enerjisini üreten bir yeşil konseptte göre yeniden ihya ediyoruz. Kısacası Avrupa Yeşil Mutabakat Eylemi'ne uygun olarak yeşil dönüşüm planımızı her alanda kararlılıkla sürdürüyoruz.

SU STRESİ YAŞAYAN BİR ÜLKEYİZ

Diğer taraftan iklim değişikliği tüm dünyada önemli gündem başlıklarından. Ocak ayında mevsim normallerinin üstünde seyreden hava sıcaklığını dikkate aldığımızda dünya genelinde bir kuraklık beklentisi var. Bu noktada olası bir kuraklıkla mücadele planınız nedir?

Evet; maalesef iklim krizi ani hava olaylarına, kuraklığa sebep oluyor. Türkiye, su stresi yaşayan bir ülke. Bugün İstanbul ve Ankara, iki büyük kentimizde barajların doluluk oranları iyice azaldı. Alarm noktasına geldi. Su sıkıntısı, kuraklık sadece barajlardaki oranı düşürmüyor. Tarımsal üretimi etkiliyor. Gıda üretimine darbe vuruyor.

Kuraklık aslında meteorolojik, tarımsal ve hidrolojik kuraklık olarak üçe ayrılıyor ve şu anda yaşadığımız kuraklık meteorolojik bir kuraklıktır. En son 2008'de böyle bir kuraklıkla karşı karşıya kaldık

ve bu kuraklık neticesinde su kaynaklarımızda ciddi oranla azalma yaşandı. Tarım maliyetlerinde ve üretimde hem girdiler hem de maliyetleri artıran bu kuraklık, önümüzdeki süreçte belki bu suları dahi bulamayacağız endişesine hepimizi sevk ediyor.

Mesela Konya'da; geçmişte 20-30 metreden çıkan su, şimdi 250 metrelere kadar inilmesine rağmen zor bulunuyor. Karapınar'da; obrukların sayısı 600'ü geçmiş durumda. "Dünya'nın nazar boncuğu" olarak bilinen Meke Gölü kurudu, şimdi onu tekrar canlandırmak için seferber olmuş durumdayız. Bilim insanlarımız, uzmanlarımız, bürokratlarımızla, STK'larımızla ve gençlerimizle çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Kuraklıkla ve iklim kriziyle mücadeleyi daha yerelleştirmek adına bölgesel eylem planları hazırlıyoruz. Su varlığını korumak için özel çalışmalar yapıyor, denetim sayısını artırıyor, denetleme mekanizmalarını çeşitlendiriyoruz. İklim Şurası'ndan çıkan kararları uyguluyoruz. Cumhurbaşkanı'nın kuraklığa karşı baraj yatırımı, inşası fikrini hükümetimiz başarılı bir şekilde uyguluyor. Biz dünyadaki uygulamaları, tarihsel devlet birikimimizi ortaya koyarak kuraklıkla ve iklim kriziyle mücadelemizi sürdürüyoruz. Dünya'nın su savaşlarını konuştuğu bir dönemde, şu anda su stresi yaşayan bir ülke olarak, atık sularımızın geri dönüşümünü ve yeniden kullanımını stratejik anlamda çok önemli buluyoruz. Bu manada, 2002'de 145 olan atık su arıtma tesisi sayımızı, bugün bin 185'e çıkardık. 2018'de yüzde 1,2 olan artılmış atık suyun yeniden kullanım oranını 2022 sonu itibarıyla yüzde 4,75'e çıkardık. Bu sayede 2030'da arıtılmış atık suyun yeniden kullanım oranını yüzde 15'e çıkarmayı hedefliyoruz. Doğal su kaynaklarımızın korunması amacıyla, 2 bin metrekarenin üzerindeki parsellere yapılacak binalarda yağmur suyu toplama sistemini zorunlu hale getirdik. İlaveten suya dair yeni politika çalışmalarımıza devam edeceğiz, suyumuzu koruyacağız.

2033'E KADAR 250 TARİHİ KENT MEYDANI İHYA EDİLECEK

Kadim şehirlerimizin mirasları da Bakanlığınız nezdinde koruma altında. Tarihi mekanların restorasyonu ve kent meydanları konusunda çalışmalarınız hakkında neler söylemek istersiniz?

Kadim medeniyetimizin en güzel mirasları olan, şehirlerin adeta hafızası olan kent meydanlarımızı "Tarihe Vefa, Geçmişe Saygı" anlayışıyla gün yüzüne çıkartıyor, geleceğe taşıyoruz.

Bugün tam 45 ilimizde; 80 tarihi meydanımızı yeniden ihya ediyor, geçmişimizin estetik anlayışını yeni mimari yorumlarla zenginleştiriyor, şehirlerimizin tarihi kimliklerini milletimizle buluşturuyoruz. Şehir merkezlerimiz, kadim tarihimiz özgürleşiyor. Bu meydanlardan her gün milyonlarca insan geçiyor. Biz; insanın, yaşadığı şehrin kimliğiyle, tarihiyle iç içe olmasını istiyoruz. Pek çok meydanı zikredebilirim.

Konya'da Mevlana, Edirne'de Mimar Sinan'ın emaneti Selimiye Camii ve çevresini tıpkı eski günlerinde olduğu gibi bütün ihtişamıyla yeniden ayağa kaldırıyoruz.

Bugün tam 45 ilimizde 80 tarihi meydanımızı yeniden ihya ediyor, geçmişimizin estetik anlayışını yeni mimari yorumlarla zenginleştiriyor, şehirlerimizin tarihi kimliklerini milletimizle buluşturuyoruz. Şehir merkezlerimiz, kadim tarihimiz özgürleşiyor. Ve inşallah 2033'e kadar ihya ettiğimiz tarihi kent meydan sayımızı 250'ye çıkaracağız!

Bursa'da Ulu Camii'yi de içine alan Tarihi Çarşı ve Hanlar Bölgesini, Selçuklu şehri Bitlis'imizde, köprülerimizi, hanlarımızı, medreselerimizi kapsayan meydanımızı, Balıkesir'imizde Zağnos Paşa Camii çevresindeki maneviyatı yeniden harekete geçiriyor, Zonguldak ve Sinop'ta yeşili, maviyi ve tarihi yeniden buluşturuyoruz.

Terör eylemleri sonucunda harapeye çevrilen Diyarbakır Sur'u, Şırnak'ta ve Iğdır'daki bizlere tarihimizin emaneti olan meydanları ve kültürel alanlarımızı aslına uygun olarak yeniden kazandırıyoruz.

Ankara Hergelen Meydanı ve çevresini, Kızılcahamam kasaplar çarşısını, çevre cadde ve sokaklarını; yeni ticari ve kültürel birimlerle, tescilli yapıları da koruyarak hemşerilerimize armağan ediyoruz.

Trabzon'un çehresini değiştiren Çömlekçi projemizin inşaatı hızla devam ediyor. Rize Merkez'deki meydan projemizi içerisinde kültür, peyzaj ve yürüme alanlarıyla birlikte kardeşlerimizin hizmetine sunuyoruz.

Diğer illerimizde olduğu gibi, aynı hassasiyetle; Erzurum Tarihi Meydanı, Yozgat Çapanoğlu Camii, Muş, Kütahya, Isparta, Bingöl, Afyon ve Kayseri yenileme projelerimizi de kısa sürede tamamlayacağız. Ülkemizin her yerinde hayata geçirdiğimiz sokak güzelleştirme çalışmalarımızla şehirlerimizin, caddelerimizin çehresini değiştirmeye devam edeceğiz. İşte tüm bu meydanlar, güzelleştirme faaliyetleri Türkiye Yüzyılı'nın Muhteşem Türk Şehirlerinin birer nişanesi, birer mührü olarak şehirlerimizin kalbinde bütün ihtişamıyla yükselecek. Ve inşallah 2033'e kadar ihya ettiğimiz tarihi kent meydan sayımızı 250'ye çıkaracağız.

AFETLERE KARŞI DÖNÜŞÜM VE DEĞİŞİM ODAKLİYİZ

Ülkemizde depremin de büyük bir gerçek olduğunu düşünerek kentsel dönüşümden bahsetmek istiyorum. Uzun yıllardır

bu konuda mücadele veriliyor. Ülkemizdeki riski, konutlaşmada ne kadar azaltabildik? Afet alanlarındaki son durum nedir?

Türkiye, bir deprem ülkesi. Ülke nüfusumuzun yüzde 66'sı deprem bölgesinde yaşıyor. Son 100 yılda büyük depremler yaşadık. 1999 Marmara depremi yakın tarihimizin en büyük afeti belki de. Son 10 yılda Van, İzmir, Elazığ ve Düzce'de, bizi korkutan depremler yaşadık. Depremde, selde, yangında kısacası her afette milletimizin yanında olduk. Vatandaşımızın yarasını hızlıca sardık. Ve hemen yeni konut, iş yerleri inşalarına başladık. Depremden, her türlü afetten etkilenen vatandaşlarımıza yeni konutlarını, evlerini, iş yerlerini 1 yıldan kısa bir sürede teslim ettik, etmeye devam ediyoruz. Bu noktada Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu "Türkiye'nin Her Yerde Kentsel Dönüşüm" hedefi, bizim vizyonumuzu oluşturuyor. Riskli yapılar tespit ediyor ve hızlı bir şekilde dönüşüm başlatıyoruz. Kira, taşınma desteği sağlıyoruz.

Yerinde, gönüllü ve hızlılık ilkelelerini merkeze aldık. Bugüne kadar ülkemizde 3 milyon 200 bin konutu dönüştürdük. 1 milyon 180 bin sosyal konut inşa ederek yapı stokunu güçlendirdik. Hedefimiz; 2035'e kadar acil dönüşmesi gereken 1.1 milyon konutu dönüş-

Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu "Türkiye'nin Her Yerde Kentsel Dönüşüm" hedefi bizim vizyonumuzu oluşturuyor. Bugüne kadar ülkemizde 3 milyon 200 bin konutu dönüştürdük. 1 milyon 180 bin sosyal konut inşa ederek yapı stokunu güçlendirdik. Hedefimiz; 2035'e kadar acil dönüşmesi gereken 1.1 milyon konutu dönüştürerek; kentsel dönüşüme girmemiş hiçbir konut, bağımsız birim bırakmamak.

türerek; kentsel dönüşüme girmemiş hiçbir konut, bağımsız birim bırakmamak.

Sorunuzun afet alanlarıyla alakalı kısmına gelirse; afetin türü ne olursa olsun artık enkazını en kısa zamanda kaldıran bir Türkiye var. Vatandaşına en kısa zamanda ulaşan bir Türkiye. Krizi en doğru ve hızlı şekilde yöneten bir Türkiye var. Devletine güvenen bir millet ve yaraları hızlıca sararan bir Türkiye var.

2019'dan bugüne Elazığ, İzmir ve Düzce'deki depremlerde, Antalya ve Muğla'daki yangınlarda, Kastamonu, Sinop ve Bartın'daki sellerde; İçişleri Bakanlığımızla, TOKİ'mizle, AFAD'ımızla ve ilgili tüm kurumlarımızla vatandaşımızın yanında olduk. 2019'dan itibaren yapılan hasar tespit çalışmalarında 988 bin 827 bina, 2 milyon 490 bin bağımsız bölüm incelemesi yaptık. 28 bin 264 binanın yıkımını tamamladık.

Afet bölgelerinde şu ana kadar 45 bin konut, iş yeri, köy evi ve ahırları tüm sosyal donatılarıyla birlikte vatandaşlarımızla teslim ettik. 20 Ocak 2020'de merkez üssü Sivrice olan 6.5 şiddetindeki depremin ardından Elazığ ve Malatya'mızda, hem afet konutlarımızın hem de yerinde dönüşümle inşa ettiğimiz yuvalarımızın 27 bin 615'ini tamamladık. 28 Temmuz 2021'de Antalya ve Muğla'da başlayan yangınlar sonucunda yanan evlerin yerine planladığımız 861 yeni köy evinin 447'sini teslim ettik.

30 Ekim 2020'de İzmir'imizde yaşanan depremden sonra, afetzedede kardeşlerimiz için toplam 5 bin 61 konut inşa etme kararı aldık. Bugüne kadar bin 404'ü yerinde olmak üzere 4 bin 604 konutun yapımını tamamladık, kalan 457 konutumuzun yapımında ise son aşamadayız. Mayıs'a kadar tamamını teslim edeceğiz.

Giresun'daki sel felaketinin ardından Yeni Dereli diyerek ve çok kısa sürede, dere yatağından uzak, yüksek bir alanda Türkiye'ye örnek olacak, 142 konutluk yeni bir bölge kurduk. Bugün Kastamonu, Sinop ve Bartın'da sel afetinin yaralarını sardık, bin 16 yuvayı vatandaşımıza kazandırıyor-

20 YIL ÖNCE BAŞLATTIĞIMIZ KONUT SEFERBERLİĞİYLE TÜRKİYE'DE ÇOK BÜYÜK BİR KAZANIM ORTAYA KOYDUK. HIÇBİR ÜLKENİN BAŞARAMAYACAĞI, BIRAKIN BAŞARMAYI, HAYAL DAHİ EDEMEYECEĞİ TARİHİ BİR BAŞARIYA İMZA ATTIK. YÜZDE 90'I SOSYAL KONUTTAN OLUŞAN TAM 1 MİLYON 180 BİN KONUT İNŞA ETTİK. 1 MİLYON 180 BİN AİLEYE YUVA OLDUK, OCAK KURDUK. BUNLARI YAPARKEN DE TEK BİR NOKTAYA DANIŞTIK; MİLLETİMİZE.

ruz. Bozkurt ve Abana'da toplam 92 dükkanlı iki sanayi sitemizi dönüştürdük.

2023'te tüm afet konutlarımızı teslim edeceğiz.

MART 2023'E KADAR TÜM İLLERDEKİ SOSYAL KONUT KURALLARI TAMAMLANACAK

Kentsel dönüşüm demişken Sosyal Konut Projesi'nden de bahsetmek gerekir. Ev sahibi olmak isteyen vatandaşlara hem kolaylık sağlamak hem de sağlıklı konut edindirme amacı var aslında. İlk Evim İlk İş Yerim Projesi'ne milyonlarca başvuru yapıldı. Neler söylemek istersiniz?

Biz bu projede milletimizin devletine, liderine olan güveni tekrar gördük.

Bugün dünyada sosyal konut üretiminde lider ve örnek olan TOKİ Başkanlığımızla 26 bin sosyal donatısıyla birlikte tam 1 milyon 180 bin sosyal konut ürettik, üretmeye de devam ediyoruz. Şu an 81 ilimizde, tam 750 şantiyemizde gece gündüz demeden çalışıyor; halihazırda 138 bin konut ve sosyal eserin inşasına hızla devam ediyoruz. TOKİ'nin bu örnek ev sahibi yapma modeline vatandaşlarımız daha fazla taleple cevap vermişti. Biz de Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla çalışmamızı tamamladık ve milletin evinde Cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesini ilan ettik.

Salgın, savaş ve ekonomik daralma kaynaklı olarak bütün dünyanın sosyal devlete dair bütün uygulamalarını ortadan kaldırdığı bir dönemde biz elimizi taşın altına koyduk. Milletimiz, İlk Evim İlk İşyerim Kampanyamızı sahiplendi, 8 milyonu aşan vatandaşımız başvuru yaptı. 5 milyon 135 bin başvuru ise kuraya katılmaya hak kazandı. Kurallarımız devam ediyor, inşallah Mart 2023'e kadar tüm illerimizde kuralarımızı tamamlayacağız.

Ve inşallah 2 yıl içerisinde ilk 250 bin konutumuzu vatandaşlarımıza teslim edeceğiz. Hedefimiz

toplamda 2 milyon yeni sosyal konut inşa etmek. Yine vatandaşlarımıza konutlarını inşa edecekleri arsa sayısını 1 milyona çıkardık.

Bu arsalarla Türkiye Yüzyılı'nın model yerleşim yerlerini oluşturacağız. Ülkemizin vizyonuna yakışır bir şekilde; medeniyetimizin çevre ve insan odaklı, yöresel ve yatay mimariye uygun şehircilik kültürünü 81 ilimize hep birlikte yansıatacağız. İnşallah 900 milyar lirayı bulan yatırım bedeliyle 250 alt sektörümüz canlanacak. Bu sayede 200 bin kardeşimiz yeni iş imkanı elde edecek. Yuva kuran lider, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde milletimizi ev sahibi yapmaya devam edeceğiz.

YUVA KURAN LİDERİMİZİN ÖNCÜLÜĞÜNDE YOLA ÇIKTIK

Sosyal Konut Projesi'nde hem ev hem iş yeri imkanları sunuldu. Yani çok boyutlu bir proje olarak düşünebiliriz. Bu aşamaya gelirken izlenen yolu aktarabilir misiniz?

Biz 20 yıl önce başlattığımız konut seferberliğiyle Türkiye'de çok büyük bir kazanım ortaya koyduk. Hiçbir ülkenin başaramayacağı, bırakın başarmayı, hayal dahi edemeyeceği tarihi bir başarıya imza attık. Az evvel de ifade ettiğim gibi yüzde 90'ı sosyal konuttan oluşan tam 1 milyon 180 bin konut inşa ettik. 1 milyon 180 bin aileye yuva olduk, ocak kurduk. Bunları yaparken de tek bir noktaya danıştık; milletimize. Milletimiz, salgının, savaşın ve küresel krizin etkisiyle konutlardaki artışlara karşı bizden çözüm bekledi. Biz de yuva kuran liderimiz, Cumhurbaşkanımız öncülüğünde böyle bir proje hazırladık.

Buradaki amaç; geliri kısıtlı olan vatandaşlarımızı ev sahibi yapmak. Hem de uygun ödeme koşulları ve vadeyle ev sahibi olmalarını sağlamaktı.

Biz; konut projelerimizi de bu bağlılığın bir nişanı, milletimizi mutlu etmenin bir vesilesi olarak görüyoruz. Sonrasında ifade etmek gerekir ki sosyal konut

hamlemiz aynı zamanda sağlıklı, güvenli, iklim uyumlu dönüşümün de bir parçası. Biz zaten bu dönüşümü gerçekleştirmek için çaba sarf ediyoruz, sosyal konut hamlemiz de bu çabamıza büyük bir katkı sunmuş oluyor.

Bu anlamda ifade etmek gerekir ki tüm yapılarımızı sıfır atığa uyumlu, çevreye saygılı, enerji verimli, iklim dostu teknolojilerle, uygulamalarla inşa ettik, etmeye devam ediyoruz. Aynı zamanda ekonominin döngüsüne de bir itici güç oluşturduk.

Burada insanlarımız evlere yerleştiklerinde, işte perdesiyle, halısıyla, mobilyasıyla, buradaki ihtiyaçlarını giderecek alışverişiyle yine ekonomik olarak ciddi bir katkı sağlayacak ve bu sürece inşallah 2 trilyon liralık büyük bir hacimle ülkemizin ekonomisine, istihdamına büyük katkı sağlayacak.

YABANCI YATIRIMA KAPALI BİR ÜLKE DEĞİLİZ

Konut fiyatlarının artmasının arka planında yabancıya satılan konutların etkisinin olduğu söyleniyor. Bu konu hakkında Bakanlık olarak bir çalışma yapıyor mu, elinizde veri var mı? Sorulara yanıt olarak vatandaşlara ne söylemek istersiniz?

Küresel çapta konut fiyatlarının bugün bu seviyelere gelmesinin temel üç nedeni vardır. İnşa maliyetlerinin, yani demir, cam, çimento, plastik, seramik fiyatlarının artması. Salgının küresel ticaret ve tedarik zincirini bozması. Ve küresel resesyona bağlı oluşan bir ekonomik kriz. Salgın bizleri eve hapsetti. Sanayideki, fabrikadaki, atölyelerdeki çarkları durdurdu. İnsanlar ölüm kalım savaşı verdi. Dünya maske, aşı ve temizlik maddesi mücadelelerine girişti.

Solunum cihazları, diplomatik temasların konusu haline geldi. Hatta o kadar ki bazı zamanlar üretimi her alanda neredeyse sıfır noktasına getirdi. Akabinde savaş patlak verdi. Savaşan güçler nedeniyle dünya tahıl ve gıda krizi yaşamaya başladı. Enerji fiyat-

larında devasa artışlar meydana geldi... Son 3 yıl içerisinde gözlemlediğimiz üretimdeki düşüş ve küresel sorunlar sebebiyle de arz-talep dengesi bozulmuş ve fiyatlarda artışlar meydana geldi.

Dünyada yaşanan bu durum, doğal olarak ülkemizi de etkiledi. Bu sebeple konut malzemelerinde, işçiliğinde ve üretiminde doğal olarak aşırı bir artış yaşandı. Bu durum da maalesef kira ve satış fiyatlarına yansdı.

Bakın bugün Türkiye’de birinci el konut üretiminde TOKİ’nin payını biz yüzde 8’lerden 14’lere kadar çıkardık.

Ben sadece 2021’i örnek vermek isterim, dünyanın kriz yaşadığı bir dönemde Türkiye’de 1.5 milyon konut satışı oldu. İkinci el konut satışları 1 milyon 30 bin 333 olarak kayıtlara geçti. İlk el konut satış oranı yüzde 30,9; ikinci el konut satış oranı yüzde 69,1 oldu.

Şunun da altını çizeyim. Bu konutların sadece yüzde 3-4’ü yabancılar yapılan konut satışları olarak gerçekleşti. Son 10 yıla bakarsanız yabancılar konut satışı 40-50 bin bandındadır. Ortalama bu skalada sabitti. Şöyle düşünelim; 1.5 milyon konutun el değiştirdiği bir denklemde azami 50 bin sayısı olan yabancılar konut miktarı nasıl fiyat artışını tetikleyebilir? Veriler ortada. İstatistik burada. Yabancıların aldığı konutların Türkiye’de konut fiyatlarını etkilediği iddiası doğru değildir! Böyle bir matematik yok! Bunun arkasında bir yabancı düşmanlığı olduğunu düşündürüyor insana. Ülkeler, döviz girişini isterler. Konut satışı da bir tür döviz girişidir. Bunun neyine, neden karşılar, anlamak da mümkün değil.

Ayrıca Türkiye tarihi, kültürü, medeniyet birikimi, coğrafyası, ekonomisi, demokrasisi, etkin diplomasisi ile bölgesinin en büyük ülkesidir, en büyük gücüdür, en büyük cazibe merkezidir. Hal böyleyken Türkiye yabancı yatırımcıya kapanan bir ülke haline mi gelsin, bunu mu istiyorlar?

Türkiye küresel bir aktör, küresel bir oyuncu. Doğunun ve batının merkezidir, köprüsüdür. Yeni yatırımları da almaya devam edi-

yoruz. İnsanlar güvendikleri için buraya geliyor. Bir taraftan Türkiye dünyadan kopuyor diyorlar, bir taraftan yabancı yatırımcıdan rahatsızlık duyuyorlar. Anlamak mümkün değil.

TOKİ BENZERİ SOSYAL DEVLET UYGULAMASI YOK

Son dönemde ülkemizin toplu konut konusundaki yetkinliğinden hareketle, dış politikanın bir tamamlayıcısı olarak “Konut Diplomasisi”nin işletildiğini görüyoruz. Bakanlık olarak yurt dışındaki faaliyetlerimizden bahsedebilir misiniz?

Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki; Türkiye sadece bir devletten ibaret değildir. Bir mazi, bir güç, bir ışık, bir istikbal demektir. Bizler gönül coğrafyası olarak tarif ettiğimiz bir mirasa sahibiz. Türk milleti; tarih boyunca daima şefkatli, adaletli, yardım elini uzatan, zalime dur diyen, mazluma kucak açan bir millet olmuştur. Bir ilim insanı Türkiye için “İnsanlığın son sığınağı,” der. Evet, biz, tarihimizden, mazimizden aldığımız ilhamla insanlığın son sığınağı olmaya devam ediyoruz. Çünkü bizim medeniyet değerlerimize göre mazluma kimlik sorulmaz. Dini, dili, milliyeti bizi ilgilendirmez. Mazlum, ihtiyaç sahibidir ve ona el uzatırsın. Bugün ülkemiz dünyanın neresinde bir sorun varsa orada çözüm ortağı, çözümün anahtarı olarak beliriyor. İşte son olarak Rusya-Ukrayna Savaşı’nda yaşananlar ortada.

Türkiye bütün imkanları ve insan kaynağıyla, bilgi birikimiyle, hiçbir çıkar gözetmeksizin iyilik diplomasisine devam ediyor. Bu bazen Ukrayna’da yetim çocuklar için oluyor, bazen depremden etkilenmiş Arnavutluk’taki kardeşlerimiz, bazen Pakistan’da selden harap olmuş bir bölge için... Bu anlamda TOKİ’imiz, Türk milletinin yardım ellerinden, şehircilik mimarisini sınırlar ötesine taşıyan araçlarından birisi olmuştur.

Yurt dışında doğal afetler sonrasında, insani yardım amacıyla Endonezya’da bin 50, Sri Lanka’da 500, Pakistan’da 4 bin 620 adet konutun yapımını, gerekli sosyal

Türkiye bütün imkanları ve insan kaynağıyla, bilgi birikimiyle, hiçbir çıkar gözetmeksizin iyilik diplomasisine devam ediyor. Bu bazen Ukrayna’da yetim çocuklar için oluyor, bazen depremden etkilenmiş Arnavutluk’taki kardeşlerimiz, bazen Pakistan’da selden harap olmuş bir bölge için. TOKİ’imiz, Türk milletinin yardım ellerinden, şehircilik mimarisini sınırlar ötesine taşıyan araçlarından birisi olmuştur.

donatılarıyla birlikte tamamladık. Somali'de 200 yataklı hastane, Sağlık Meslek Yüksek Okulu ve ibadethane tesislerinin yapımını gerçekleştirdik.

Yine güçlü bağlarımızın olduğu Arnavutluk'ta üç sene önce bir deprem meydana gelmişti. Cumhurbaşkanımız, depremden etkilenen bölgelerde 500 sosyal konutun sosyal donatılarıyla birlikte yapılması için talimat vermişlerdi. Yaptığımız ziyaret ve incelemelerden sonra Arnavutluk tarafıyla "Afet Sonrası Konut Yapımı Alanında İşbirliği Yapılmasına Dair Mutabakat Zaptı"nı imzaladık. TOKİ Başkanlığımızla konutları yaptık. 522 konut, 37 ticari ünite ile 375 araçlık kapalı otopark ve ayrıca açık otopark inşa ettik. Ve geçtiğimiz Ocak 2022'de Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle Arnavutluk'taki kardeşlerimize teslim ettik.

Dünyada TOKİ'nin benzeri bir sosyal devlet uygulaması yoktur. İşte bu bizim konut diplomasimizin en önemli enstrümanıdır.

ATATÜRK HAVALİMANI MİLLET BAHÇESİ MAYIS'TA AÇILACAK

Vatandaşa en kısa ve hızlı yoldan ulaşan hizmetlerden biri de Millet Bahçeleri oldu. Yurt dışında da böyle parkları, yeşil alanları görüyoruz. Millet Bahçeleri için gelinen nokta ve devamı için neler söylersiniz?

Medeniyetimizin bahçe kültürünü, şehirlerimizin kalbinde, en değerli alanlarında yeniden canlandırıyoruz. Vatandaşlarımız şehrin merkezinde, kentin en değerli yerinde rahatça dolaşsınlar diye bu bölgeleri onların hizmetine sunuyoruz. Yürüme mesafesindeki millet bahçeleriyle vatandaşlarımız yeni nefes alanlarına kavuşacaklar. Tabii millet bahçeleri estetik varlığı dışında pek çok etkiye sahip. İçerisindeki yürüyüş yolları, bisiklet parkurları, kafeler, mescitler gibi sosyal alanlarla birlikte yeni bir sosyalleşme imkanı sağlıyor. Piknik yapmak, atölyelerde eğitim almak mümkün. Kiraathanelerde, kütüphanelerde kitap okumak, ders çalışmak için büyük imkan

sağlıyor... Bunun yanında iklim değişikliğiyle mücadelede millet bahçeleri büyük bir öneme sahip. İçerisindeki yeşil örtüyle, şehir merkezlerindeki hava kirliliğinin azaltılmasında, net sıfır emisyon hedefimizde büyük katkıları olacak...

İşte bu anlamda ecdadımızın bizlere emanet ettiği en değerli şehircilik mirası, insan, doğa ve çevre merkezli bir anlayışla yaptığımız, 81 ilimizde 81 milyon metrekare hedefiyle fidanlarla buluşturduğumuz millet bahçeleri, büyük bir önem arz ediyor.

Mesela şu anda millet bahçelerimiz içerisinde yer alan 105 kilometre uzunluğundaki bisiklet yolu, 160 kilometre uzunluğundaki yeşil yürüyüş yolunda yüzbinlerce kardeşimiz sağlıklı bir hayatı adımıyor. Bugün ülke genelinde 72 milyon metrekare büyüklüğe ve 470 sayısına ulaştırdığımız millet bahçelerimizle, hem yeni afet toplanma alanları üretiyor hem de kirliliği emecek karbon yutak alanlarımızı artırıyoruz, iklim değişikliğiyle mücadelemize katkı sunuyoruz. Cumhuriyet tarihimizin genişlik ve sayı olarak en büyük yeşil alan adımı olan millet bahçelerimizin şu anda 165'ini halkımıza kazandırdık, 305'inin de çalışmaları sürüyor.

Bu sayıyı önümüzdeki 5 yıl içerisinde bine, toplam yeşil alan büyüklüğümüzü ise 2023'te 81 milyon metrekareye, 2028'de de 200 milyon metrekareye çıkaracağız. Kişi başı yeşil alan hedefimizi 15 metrekare ve üzerine çıkarma hedefiyle çalışmaya devam edeceğiz. Mayıs başında, Türkiye'nin en büyük millet bahçesi olacak Atatürk Havalimanı Millet Bahçesinin açılışını gerçekleştireceğiz.

YEŞİL KALKINMA DEVRİMİNİ GERÇEKLEŞTİRECEK, NET SIFIR EMİSYONA EN KISA ZAMANDA ULAŞACAĞIZ

Son olarak gelecekte hem Türkiye hem dünya için beklentilerinizi ve öngörülerinizi okuyucularımızla paylaşırsanız memnun

oluruz. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Şunu belirtmek gerekir ki Cumhuriyetimiz 100. yılına ulaşıyor. Tarihi kökleri 5 bin yıl öncesine dayanan Türk devleti, Cumhuriyet ile 100. yaşını deviriyor. Biz bu yeni döneme, yeni asra; Türkiye Yüzyılı lebilirliğin, huzurun, verimliliğin, barışın, gücün, dijitalin yüzyılıdır. Biz bu yeni dönemin merkezine kadim tarihimizden ilhamla "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" anlayışını yine sapasağlam bir şekilde yerleştireceğiz. Çevreye saygılı, iklim dostu şehirler inşa edeceğiz. Yeşil kalkınma devrimini gerçekleştirecek, net sıfır emisyonla en kısa zamanda ulaşacağız. Ülkemizin enerji talebini yenilenebilir enerji kaynaklarının bereketiyle ikame ederek çevreyi kirlilemeden enerji üreteceğiz. Sanayi alanlarımızı, OSB'lerimizi tamamen yeşil dönüşüme tabi tutacağız.

Sıfır Atık'ı ülkemizin her yerinde uygulayacak bütün insanlarımız için bir hayat tarzı haline getireceğiz. Yine sürdürülebilirlik anlayışını toplumun her kademesinde yaygınlaştırarak Anadolu topraklarını, üzerinde yetişen, büyüyen her türlü canlısıyla, doğal kaynaklarıyla kucaklayan bir anlayışla ekosistemimizi güçlendireceğiz.

Şehirlerimizde tüm binalarımızı iklim dostu, yeşil binalar haline getireceğiz. Deprem, sel, yangın gibi afetlere karşı dayanıklı, sağlam hale getireceğiz.

Bunu da yaparken, medeniyetimizin bin yıllardır akıp gelen şehircilik geleneğini yaşatarak, tarihimize, geleneklerimize uygun, yatay mimari anlayışından ilham alıyoruz. Çünkü bize göre doğa ve şehirler, bize kalan miras değil gelecek nesillere teslim etmemiz gereken emanetlerdir. Bu anlayışla, Türkiye'nin yarınlarını, milletimizin refahı ve mutluluğunu esas alan bir bakış açısıyla; Türkiye Yüzyılında Muhteşem Türk Şehirleri hedefimizi ortaya koyduk. İnşallah gelecek Türk milletinin asrı, Türkiye Yüzyılı olacak ve biz de muhteşem Türk şehirleriyle bu yüzyıla damga vuracağız! **■**

Cumhuriyet tarihimizin genişlik ve sayı olarak en büyük yeşil alan adımı olan millet bahçelerimizin şu anda 165'ini halkımıza kazandırdık, 305'inin de çalışmaları sürüyor. Bu sayıyı önümüzdeki 5 yıl içerisinde bine, toplam yeşil alan büyüklüğümüzü ise 2023'te 81 milyon metrekareye, 2028'de de 200 milyon metrekareye çıkaracağız. Kişi başı yeşil alan hedefimizi 15 metrekare ve üzerine çıkarma hedefiyle çalışıyoruz.